

ΤΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΝ 1902

ΧΥΝΤΟΜΟΣ ἔσται ὁ ἀπολογισμὸς τοῦ ἄρτι ἐκπνεύσαντος ἔτους. Οὐδὲν ἑκτακτον γεγονός δύναται νὰ τὸ ἐξήρῃ. Ὁ χρωστήρ ἔσχεν ἱκανὰς ὅπως δῆποτε ἀπωλείας. Ἡ Γαλλία ἀπώλεσε τοὺς ζωγράφους Desbouts, Kacmerer, Merwart, Tissot, Benj. Constant, P. Liot καὶ J. C Vivert, ἡ Γερμανία τὸν Reiff, τὸν Hellen, τὸν Lugo, ἡ Ἰταλίᾳ τὸν Gabianca, ἡ Κροατία τὸν Masitch, ἡ Ὀλλανδία τὸν Μπέσδαμ, ἡ Ἑλλὰς τὸν Βῶκον.

Ἐν τῇ γλυπτικῇ ἐνεκροῦτο ἡ χεὶρ τῶν Gander, Dalou καὶ Capliér, ἀλλ' ἐξ ἐτέρου ἀπεκαλύπτοντο ἀνδριάντες, ἔργα τέχνης ἅτινα ἐπιζῶσι τῆς σαρκός. Οἱ Παρίσιοι ἐχαίρεισαν τοὺς ἀνδριάντας τοῦ Οὐγκώ, τοῦ Βαλλζάκ, τοῦ Βεδελαίρ, τοῦ Vicair. Ἐν Ἰταλίᾳ ἀπεκαλύφθησαν οἱ ἀνδριάντες τοῦ Ἀλταμούρα, τοῦ Ροσσίνι καὶ τοῦ Ἀμεδαίου τῆς Σαβίνας, ἐν Γερμανίᾳ τῆς Αὐτοκρατορίας Φρειδερίκου καὶ ἡ Ἑλλὰς δὲ δὲν ὑστέρησεν εἰς τὴν ἀπομαρμόρῳσιν τῶν μεγάλων τῆς ἀνδρῶν, ὅλην ὅμως τὴν κίνησιν συνεχέντρωσεν ἡ ἀνθοστεφής Ζάκυνθος. ἦτις ἠτύχησε δύο ἀνδριάντας νὰ χαιρετίσῃ, τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Λομβάρδου.

Τὴν μετὰ τὴν ἀτυχίαν ἦν ὑπέστη ἀνδριάς—περισσότεραν καὶ ἀπὸ τὴν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Διάκου καὶ τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου οἵτινες δὲν εἶδον ἀκόμη τὸ εἶδος—εἶναι ὁ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Γόρδωνος, ὅστις ἀδόξως κατεποντίσθη κατὰ τὸ τρικυμιώδες ταξίδιον τοῦ.

Ἀνδριάντες, πρὶν ἢ ἀνατεῖλῃ τὸ 1903 ἐνεκρομνησθήσαν καὶ ἐγκυμονοῦνται. Οἱ Παρίσιοι θὰ τιμῇσιν τὸν συγγραφέα τοῦ «Δὸν Κιχώτου», ἡ Μαδρίτη θὰ προσφέρῃ τὰ σέβη τῆς εἰς τὸν Βολταῖρον, ἡ Γενεύη θὰ σμιλεύσῃ τὸν Καλβίνον, καὶ ἡ Ἑλλὰς πλουσία πάντοτε εἰς προτάσεις καὶ σχέδια ἀλλὰ πτωχὴ εἰς ἀνδριάντας, θ' ἀνεγείρῃ, ἐὰν αἱ περιστάσεις, οἱ ἔρανοι καὶ αἱ ἐπιτροπαὶ τὸ ἐπιτρέψωσι, ἀνδριάντας καὶ προτομὰς εἰς τὸν βασιλεῆ Ὀθωνα, εἰς τὸν Σολωμὸν, εἰς τὸν Ἀβέρωφ, εἰς τοὺς ὑπὸ τὸν Μαϊζῶνα ἀγωνισθέντας, εἰς τὸν Κυλοκωτράνην (ἐκδοσίς δευτέρα), εἰς τὸν Πολυζωίδην καὶ Τερτσέτην, εἰς τὸν Διάκον (καὶ αὐτὴ ἐκδοσίς δευτέρα, περισσότερον, ἐλπίζομεν, τυχερὰ τῆς πρώτης). Πρὸς τούτοις πρόκειται νὰ ἰδρυθῇ ἐν Δομοκῷ ἡ προτομή τοῦ Φράττη, καὶ ἐν Ἀγ. Λαύρᾳ Ἡρώων. Ἀλλ' ὅλα αὐτὰ εἶνε ἀμφίβολον ἂν θὰ τὰ θωπεύσῃ ὁ ἥλιος τοῦ 1903, ὅστις δὲν θὰ θωπεύσῃ ἴσως οὔτε τὸν ἀνδριάντα τοῦ δυσμοῖρου Παλαιολόγου...

Ἡ ἀρχαιολογία ἐστερήθη τριῶν ἱκανῶν ἀρχαιολόγων, τῶν Γάλλων Bulliot καὶ Βερτράν, καὶ τοῦ γερμανοῦ Kraus.

***

Ἡ καλλιτεχνικὴ κίνησις κυρίως ὀφείλεται εἰς τὰς ἐκθέσεις. Ἐν Λονδίῳ 5 ἐκθέσεις, ἐξ ὧν ἡ τοῦ «Καλλιτεχνικοῦ Κέντρου» συνεκέντρωσεν ἔργα ἄξια πολλοῦ ἐνδιαφέροντος, ἡ ἐν Ἐδιμβούργῳ ἐκ-

θέσεις, ἡ ἐν Μάντσεστερ τῶν ὑδατογραφῶν ὑπῆρξαν ἄξια λόγου.

Ἐν Βρυξέλλαις ἐγένετο ἐκθέσις ὑδατογραφῶν, ἐν Παρίσις τὸ Salon, ἐν Δρέσδῃ, ἐν Μονάχῳ ἡ τοῦ Κρυσταλλίνου Παλατίου, ἡ ἐν Βιέννῃ (29η) ἡ ἐν Μαδρίτῃ, ἡ ἐν Μοντρέλ τοῦ Καναδᾶ, ἡ τοῦ Τουρίνου τῆς διακοσμητικῆς, ἡ τῆς Κ)πόλεως (12η) ἡ τοῦ Καίρου καὶ ἡ ἐν Σμύρνῃ τοῦ Πανιωνίου. Ἐν Ἀθήναις εἴχομεν τρεῖς ἐκθέσεις: τοῦ Ἀκταίου, τοῦ Παρνασσοῦ καὶ τοῦ Δημορχαίου. Ἰδιωτικὰς δ' ἐκθέσεις δύο, τοῦ κ. Οἰκονόμου καὶ τῆς δεσποινίδος Ἀσπριώτου. Εἴχομεν ἐπίσης καὶ τὴν ἐν Χαλκίδι ἐκθεσιν τῆς γυναικείας βιοτεχνίας.

Ἡ ἀρχαιολογικὴ κίνησις ἀνέγραψεν εἰς τὸ ἐνεργητικὸν τῆς τὰ ἀγάλματα τῶν Τράλλεων, τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Ἡραίου τῆς Σάμου, τὰς ἐρεῖνας τοῦ κ. Δόρπηλδ ἐν Λευκάδι διὰ τὸ ἀνάκτορον τοῦ Ὀδυσσεῶς, τὰ εὐρήματα τῶν τάφων τῆς Ἱερᾶς ὁδοῦ, τὸν πολὺν θόρυβον διὰ τὸ... τίποτε τῶν ὀστέων τῶν ἐν Χαιρωνείᾳ ἀγωνιστῶν, τὴν περὶ αἰῶσιν τῶν ἐπισκευῶν τοῦ Παρθενῶνος, τὰς ἀνασκαφὰς τῆς Δήλου καὶ τῆς Κνωσοῦ καὶ παραδίδει εἰς τὸ 1903 πρὸς συμπλήρωσιν τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ Ἑρμῆ καὶ τοῦ Λέοντος τῆς Χαιρωνείας. Κατὰ τὸ 1902 ἀπεφασίσθησαν πρὸς τούτοις αἱ ἀνασκαφαὶ πρὸς ἀνεύρεσιν τῆς ἀρχαίας ἀγορᾶς τῶν Ἀθηνῶν. Ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Θῆρᾳ μουσείου καὶ ἐπερατώθη ἡ οἰκοδομὴ τοῦ νέου ἐν Ἐπιδαύρῳ μουσείου.

Κατὰ τὸ ληξάν ἔτος εἴχομεν μίαν καὶ μόνην δωρεὰν διὰ τὴν Ἑθν. Πινακοθήκην ὑπὸ τοῦ κ. Μυυρογιάννη, ἐτέρας δωρεῖς πολυτιμοτάτας διὰ τὸ νομισματικὸν μουσεῖον τῶν κ. κ. Καραπάνου καὶ Γλυμνοπούλου, τὸ σύγγραμμά τοῦ κ. Σβορώνου περὶ Ἑλευσινιακοῦ κύκλου καὶ τὸ τοῦ κ. Δόρπηλδ περὶ Τροίας καὶ Ἰλίου, ἐκ τῆς ἐν τῇ ξήνῃ δὲ κινήσεως σηματοῦμεν τὴν περὶ Γύζης μελέτην τοῦ Μοντανδῶν καὶ τὸν θάνατον τοῦ ἱστοριογράφου τῆς τέχνης Müntz.

Εἰς τὴν Ἀθηναϊκὴν καλλιτεχνικὴν κίνησιν προστέθησαν αἱ παροδικαὶ φυσιογνωμίαι τῶν ἐπισκεπτῶν καλλιτεχνῶν κ. κ. Φερεκύδου, Σώχου, Ἀνδρούτσου καὶ Βικάτου.

Ἡ Ἀθηναϊκὴ ἀρχιτεκτονικὴ δύο μεγάλας οἰκοδομὰς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ, τὴν τοῦ Ἀρσακείου καὶ τὴν Στοᾶν Ριζάρη καὶ καθ' ὅλον τὸ ληξάν ἔτος ἕνα διαγωνισμὸν διὰ τὸ ὑπευργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, κατὰ τὸν ὁποῖον οὐδεὶς ἠδυνήθη νὰ δρέψῃ τὸν κλάδον τῆς νίκης.

ΦΙΛΟΤΕΧΝΟΣ

ΤΗΣ ΣΤΙΓΜΗΣ

Σκοπὸς τοῦ ζῆν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ στόμαχος κι' ἡ τσέπη καὶ μὴν ἀκοῦτε τὰ μωρὰ τῶν φιλοσόφων ἔπη.

Κι' ὅποιος εἰς τὸν Δημόνικον πιστεύει μὲ ἀφέλειαν, καὶ γιὰ νὰ μάθῃ μοναχὰ μακρὰν ὁδὸν πορεύεται χωρὶς ἡ τσέπη του μικρὰν νὰ λάβῃ κἂν ὠφέλειαν, εἶνε τρελλὸς γιὰ δέσιμο κι' ἄς πάη νὰ κορευέται!

ΜΑΝΗΣ